

Tekst przekazany Redakcji do druku w miesięczniku „tak rodzinie”.

Ukazał się drukiem w numerze „tak rodzinie” Rok 2020, nr 7-8(157-158), s. VII.

Prawa wydawnicze do tekstu, w tym do publikowania i rozpowszechniania w jakimkolwiek zakresie, posiada Wydawnictwo Sióstr Loretanek w Warszawie przy ul. Żeligowskiego 16/20, 04-476 Warszawa.

Ks. dr hab. Tomasz Jakubiak, prof. PWTW

Chrzest bez księdza

Co zrobić, kiedy dziecko nieochrzczone nagle zachoruje i istnieje niebezpieczeństwo, że umrze, zanim będzie mógł je ochrzcić ksiądz lub diakon?

Kiedy szafarz zwyczajny sakramentu chrztu (w Kościele łacińskim każdy duchowny) jest nieobecny lub nie ma możliwości sprawowania tego sakramentu, chrzest może zostać udzielony przez katechetę albo inną osobę wyznaczoną do tej funkcji przez ordynariusza miejsca, a w wypadku konieczności – przez każdego człowieka (nawet nieochrzczonego) mającego właściwą intencję. Zaleca się, by – jeśli jest to możliwe – w pierwszej kolejności szafarzami chrztu byli katolicy. Ochrzcić może również rodzic. Przez właściwą intencję, którą powinien mieć sprawujący sakrament chrztu, należy rozumieć przynajmniej ogólną intencję czynienia tego, co czyni Kościół, gdy sprawuje obrzędy chrztu.

W warunkach polskich z koniecznością sprawowania chrztu przez świeckich mamy do czynienia głównie wtedy, gdy nieochrzczonego (np. dziecko tuż po urodzeniu) znajduje się w niebezpieczeństwie śmierci i nie ma czasu na sprowadzenie księdza, by ten udzielił chrztu, albo nie ma takiej możliwości.

Ci, którzy chrzczą, powinni wiedzieć, jak należy to czynić. W Kościele katolickim świeccy szafarze winni posługiwać się obrzędami chrzcielnymi przygotowanymi na tę okoliczność przez Stolicę Apostolską. Zawarte są one w *Obrzędach chrztu dzieci* bądź *Obrzędach chrztu dorosłych*. Należy pamiętać, że jeśli chodzi o udzielanie chrztu, dziećmi są wszyscy, którzy nie ukończyli siódmego roku życia bądź też nie są świadomi swojego działania (np. z powodu poważnych zaburzeń rozwojowych). Kodeks prawa kanonicznego zauważa, że dorosły (a więc i dziecko, które ukończyło siódmy rok życia) znajdujący się w niebezpieczeństwie śmierci może być ochrzczone, jeśli mając jakąś znajomość głównych prawd wiary, ujawni w jakikolwiek sposób intencję przyjęcia chrztu i przyrzeknie, że będzie zachowywał nakazy religii chrześcijańskiej.

Gdy brakuje czasu albo gdy szafarz nie ma dostępu do owych obrzędów, minimum, które musi być uczynione przez sprawującego chrzest – oprócz wzbudzenia właściwej intencji – jest wypowiedzenie formuły sakramentalnej z jednoczesnym trzykrotnym polaniem (przez tego, kto wypowiada formułę sakramentalną) głowy osoby chrzczonej prawdziwą wodą. Zamiast „polania” chrzest może być udzielony również przez „zanurzenie”. Ponieważ udzielanie chrztu przez „zanurzenie” nie jest preferowane w prawie liturgicznym (ale możliwe), tego sposobu udzielenia chrztu nie opiszę szczegółowo.

Jeśli czas na to pozwala, przed udzieleniem chrztu odmawia się modlitwę powszechną i wyznanie wiary. Woda używana przy chrzcie powinna być czysta, może być podgrzana, nie musi być poświęcona.

Ten, kto udziela chrztu, mówi i czyni jednocześnie: „**NN** (*imię lub imiona osoby przyjmującej chrzest*), **Ja Ciebie chrzczę w imię Ojca** (*zanurza lub polewa wodą po raz pierwszy*) **i Syna**, (*zanurza lub polewa wodą po raz drugi*) **i Ducha Świętego** (*zanurza lub polewa wodą po raz trzeci*)”. **Opuszczenie przez szafarza imienia osoby chrzczonej nie wpływa na ważność sakramentu.**

Szafarz świecki upoważniony jest do dopuszczenia do funkcji chrzestnego osób (jednej albo mężczyzny i kobiety) spełniających kryteria opisane w kan. 874 KPK. Gdy chrzest jest udzielany bez obecności chrzestnych, wtedy – jeśli jest to możliwe – w czasie ceremonii powinien być obecny przynajmniej jeden świadek. Osoba udzielająca chrztu przekazuje proboszczowi miejsca udzielenia chrztu informacje niezbędne do dokonania adnotacji w księdze ochrzczonych.